

לע"נ ברוך בענדיט וברכה גרוס ע"ה

WEEKLY PLANNER

פרשת השבוע תרומה דף השבוע מגילה י"ט
פרנס השבוע לז"נ ר' יצחק דוב ב"ר יצחק אייזק ז"ל

Dedications available, email R' Zacharia Adler - info@dafaweek.org

פרנס היום ↓ פרנס ← Follow any track	(א) עם מראי מקומות	(ב) אליבא דהלכתא	(ג) לימוד וחזרה (ד' פעמים) וחזרת מסכת תענית
יום ראשון לע"נ...	☐ דף י"ט עמוד א' עם רש"י ותוס'	☐ דף י"ט עמוד א' עם רש"י	☐ דף י"ט עמוד א'
יום שני	☐ חזרה דף י"ט עמוד א' <u>בענין מגילה נקראת ספר ונקראת אגרת</u> ע' רשב"א מגילה (י.ט.) #1 ריטב"א מגילה (י.ט.) #2	☐ דף י"ט עמוד ב' עם רש"י <u>בענין מי שהוא בב' מקומי זמן במשך חנוכה</u> ע' שו"ת בצל החכמה חלק ה סימן קב	☐ דף י"ט עמוד ב'
יום שלישי	☐ דף י"ט עמוד ב' עם רש"י ותוס' ☐ <u>בענין בן עיר שהוא בכרך ביום יד' ודין מי שנתעכב שלא מדעתו</u> ריטב"א מגילה (י.ט.) #3 רא"ש מגילה (פ"ב סי' ג') #4 ברכת אברהם מגילה (ז.) #5	☐ <u>בענין אם צריך לקרות כולה בשאר מגילות</u> ע' עמק ברכה ענין מגילות דף נה	☐ חזרה א' דף י"ט עמוד א'
יום רביעי	☐ חזרה דף י"ט עמוד ב' ☐ <u>בענין בן כפר שהלך לעיר</u> ע' תוספות מגילה (י.ט.) ע"ש תוספות הרא"ש מגילה (י.ט.) #5 שו"ת הר צבי או"ח ב (סי' קכה) #6	☐ <u>בענין בן עיר ובן כרך</u> ע' שו"ע או"ח תרפח' ס"ק ה' משנה ברורה שם ס"ק יב'	☐ חזרה א' דף י"ט עמוד ב'
יום חמישי	☐ <u>בענין מצות חינוך</u> ע' תוספות מגילה (י.ט.) ע"ש הר"ן על הרי"ף מגילה (ו.) #7 רשב"א מגילה (י.ט.) #8	☐ <u>בענין מגילה הכתובה בין הכתובים</u> ע' שו"ע או"ח תרצא' ס"ק ח' חכמת שלמה משנה ברורה שם ס"ק כג' מהדורת דרשו שם מספר 21	☐ חזרה ב' דף י"ט עמוד א'
יום ששי לע"נ יענטא בת ר' אברהם ע"ה	☐ <u>בהמשך הענין</u> ע' חידושי ר' ראובן סוכה (סימן ב' #9 ברכת אברהם מגילה (י.ט.) #10	☐ <u>בענין לשמוע מחרש שוטה וקטן</u> ע' שו"ע או"ח תרפט' ב' באר היטב שם ביאור הגר"י שם שערי תשובה	☐ חזרה ב' דף י"ט עמוד ב'
שבת	☐ חזרה דף י"ט מגילה ☐ חזרה דף י"ט תענית	☐ חזרה דף י"ט מגילה ☐ חזרה דף י"ט תענית	☐ חזרה ג' דף י"ט מגילה ☐ חזרה דף י"ט תענית
הוספות	☐ חזרה דפים ט"ז-י"ח מגילה ☐ שיעורי עיון על הדף ☐ בחינה על הדף		

לימוד מסכת מגילה מוקדש לע"נ ר' סנדר חיים זאב ב"ר יחיאל ישראל הירט ע"ה

לע"ג ברוך בענידי ובכרה גרוס ע"ה

1. רשב"א מגילה

אמאי כתיבה כתיבה וכו'. וא"ת 200, ותיפוק לי 201 משום דנקראת ספר 202 וספר תורה צריכה ספר ודו, כדאי בשבת בפי' הבונה 203. וי"ל, הואיל ונקראת אגרת 204 הוה אמינא דאפי' שלא בעור ושלא בדיו כשרה, כמו שהכשירו בה אע"פ שלא דקדק בטעויותיה 205 ובשתפרה בחוטי פשתן 206 מהאי טעמא, והי"ו 207 איצטריך לגישי' דכתיבה כתיבה.

2. ריטב"א מגילה (יט)

מח"מ אמאי כתיבה כתיבה. ולא מיימי לה מדנקראת ספר, דהא נקראת אגרת 184 ג"כ, ולקמן 185 גבי תפירה מספקא לן, ואסיקנא דארבבה אתרי רכשי, שאם תפרה כולה בחוט פשתן פסולה דהא נקראת ספר, ואם הטיל בה ג' חוטי גדיין כשרה דהא נקראת אגרת, ולקמן 186 אמרינן דקוראה בין עומד בין יושב משא"כ בס"ח, ואומר מורי ר' גר"ז 187. דבדברים שבגופה כגון שרטוט 188 דביו עשאה כספר. ומניגה שצריכה כתיבה ועיבוד לשמה 189, שהם דברים שבגופה ובלאו הכי לא חשיב ספר כלל, אבל בדבר שהוא חוץ לגופה עשאה כאגרת לקרותה בין עומד בין יושב, ולפי' נהגו לקרותה בלי פסוק טעמים ובלא הפסק הפסוקים 190, והוה מה שכתב רבינו האי גאון ז"ל 191 שפושטא אותה כאגרת, וגבי תפירה שאינה מגופה ולא מחוץ לגופה לגמרי, היא כאגרת וכספר. וק"ל להאי כלא, מה שאין מדקדקין בחסרון טעיותיה במקצתה משא"כ בס"ת שנפסל בג' טעיות בדרך 192, וי"ל שזה אינו בספר מדיו ספר, אלא מדיו קדושה, דחתם כיון דלא 193 הא"ב כאן חסר) ענין ונקרא ספר ואינו דבר הנזכר ומה שכתוב בדיו לא הקפידו כיון דאיכא מצוה קריאה ופרסומי ניגא לקיים קצתם אף בגופה שדונה כאגרת בהא מילתא דלא מינכר כולי האי.

3. ריטב"א מגילה (יט)

מדבריו לפום פשטיהו, דכל שהיה בדעתו לחזור לילי י"ד אע"פ שנאנס ונתעכב שם עד יום י"ד אינו קורא עמהם עד שיתעכב שם יום י"ז מדעתו, שכן היה בדעתו בתחלת ליל י"ד 198. ולהכי חשוב פרוז בן יומא. ולא נהירא כלל שאין זה תלוי בדעתו, אלא בדעתו שם אינו י"ד, [יום] פורים, הוי פרוז בן יומא 197. אבל יש לפרש דברי רבינו ז"ל דהכי קאמר, שאם דעתו לחזור בלילה י"ד אע"פ שנתעכב שם כל הלילה עד סמוך לעלות השחר 198, שהם קוראים מ"מ 199 של לילה, אינו קורא עמהם הלילה. כנ"ל עיקר פי' שמעיה זו. וי"מ 200 דהא דרבה אבולה מתניתי קאי דאפי' בן עיר שהלך 201 שם כל יום י"ד, אם אין עתיד לחזור למקומו לילי י"ד, אלא שמתעכב שם עד יום י"ד, אף על פי שדעתו לחזור בו ביום, כופין אותו להתעכב שם ולקרא עמהם יום י"ז. דמוקף בן יומא נקרא. ואין פי' זה נכון כלל, דכיון שלא היה שם ביום י"ז שהוא זמן הקרי' היאך 198 נעשה מוקף בן יומא ולא פרוז בן יומא, אלא בהיות שם יום פורים של פרוז או של מוקפים, ואין טעם להיותו מוקף מפני יום י"ד. ויתר מזהו שם של יום י"ז או קודם לכן 194. והאמת כמו שכתבנו.

5. תוספות הרא"ש מגילה (יט)

בן כפר שהלך לעיר בין כן ובין כך קורא עמהם. פירש רש"י שכבר קראה בעירו ביום הכניסה, ואע"פ כן אם הוא בליל י"ד עמהם חייב לקרות עמהם בליל י"ד, ור"י לא פירש כן אלא אומר שאם קראה בעירו ואח"כ הלך לעיר אחרת אפילו עתיד להיות שם בליל י"ד אינו צריך לקרות עמהם המגילה דכיון שקראה בעירו כבר נפטר בכך, אלא הכי פירושו אם לא קראה בעירו והלך מעירו לא אמרינן אינו נעשה כבני העיר ויקרא המגילה במקום שהוא שם כדיו ביום הכניסה אפילו בעיר, [אלא] כיון ש"ד [ו]היה בעיר חייב לעמוד שם גם ביום י"ד ויקרא עמהם כדיום.

6. שו"ת הר צבי או"ח ב (סי' קכה)

בדוכתיה אבל כי איתיה בעיר כבני עיר בעי למקרי, ויעוין רש"י וחוסי' שכבר קרא ויצא כדיו (וגם בברכה) מ"מ מכיון שנמצא בעיר בזמן קריאתה חוזר ומתחייב לקרוא שנית. נמצאו למדיו דהך קולא שהמצאו אנשי כנה"ג דיש רשות להקדים קריאת המגילה ויצא בה ידי חובתו אף שלא בזמנה, תנאי יש בדבר שהוה רק לצורך שאינו יכול לקיים המצוה בזמנה עם הצבור אבל אם חוזר נחודש שהוא נמצא בעיר שבידו לקיים מקרא מגילה בזמנה, חיובא דבזמנה חוזר וינצור ולא כל כמיניה לצאת בקריאה ראשונה אלא שחל עליו החיוב לקרוא בזמנה אע"פ שכבר קרא וגם ביד ברכותי מחויב לברך שנית ולקראתה. א"כ לפ"ז דברי הרמ"א מדוקדקים שכתב ומיאו אם

7. הר"ן על הרי"ף מגילה (ו)

דאורייתא ואזכי שיעורא דרננן דליכא אלף חד דרננן כלל חד והרמב"ן ז"ל תירך דרננן סבירא להו שאינו דין שהקטן אע"פ שהגיע למחך יוליא הגדולים ידי חובתם משום דלאו מלוא מלוא דידיה אלף דלאו דליהו לא מייחייב במלוא כל עיקר ור' יהודה עלמא לא היתר כקטן אלף במגילה מפני שכולם היו בצלותו הם ומה שאמרנו בן מנכך לאזכי בנן גדול איירי נמי [והוא] דלמירינן מנא עליו מלוא הדין משום שאינו יודע לברך והאי דלוקיימנא ליה הם דלאכל שיעורא דרננן היינו משום דקמיני לרשה מנכרת לנעלה מוקמינן לה הכי לומר שאין הנשים חייבות בברכה"ו מדאורייתא ולא ניחא לי כהאי פירוקא דלי איהו לאו בר חיובא הוא במלוא אפילו מדרבנן כי הוי בצלותו הם מלי איהו והאי טעמא לא שייך אלף במלוא דהוי בר חיובא בשאר מלוא כגוסי דמייחייבין להו נמי כהאי מפני שאין הוי בצלותו הם אבל מאן דלא שייך בו חיובא הכי מייחייבין ליה משום הכי לפיכך נראה דברי המוס' עיקר: ז"ל קורין את המגילה. פי' על יום: ולא מוחליין ולא שובליין. אלף

8. רשב"א מגילה (יט)

שדקדקו עליהן דכית ועד כביצה וזה דחוק הרבה, ולי נראה דכל שיער המצוה מדרבנן כמגילה והלל חמירא ומצות חנוך קילא טפי והלכך לא מפיק אבל ברכת המזון דעיקרא דאורייתא אלא שהחמירו לבית ולכביצה החמירו בפחות משיעורו אשו שיעורו אף קטן שהגיע לחנוך שהוא לחומרא להרגילו קודם זמנו כדי שיהיה רגיל במצוות כשיגיע זמנו וכענין שכתבו חנוך לנער ע"פ דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה הלכך דינא הוא דמפיק ליה דחד גונא גינהו כנ"ל, ור' יהודה דשרי הכא היינו טעמא משום דאף הקטנים היו בספק והיינו דלא שמעינן ליה דפליג בקריאת ההלל ולא בפיסת שמע לקמן בפ' הקורא את המגילה דתנן קטן אינו פורס על שמע.

9. חידושי ר' ראובן סוכה (סימן ב')

ו[אף] למה שכתב בחיי אדם סי' סח דכל אדם חייב וכמו שכתבתי נעני מהו"ח ביומא פז מ"ח משמע מלשנו שפדן י"ד הוא דחייבים וזמן במינה דאמרינן דלי לא מהני אכזה ב"ד מוחייבו למוחבני וספייא החיוב על כל אדם ודומינה משוואה כהש"ס סי' סי' תנע כוונתו ביו"ד סי' רסא וכן צביב"ר"א שם וזכ"מ מהמקד דף כט). ובשאלה אם החיוב הוא על הבן שפיר שייך דין י"ד צד אלף הכרמז"ן שהחיוב הוא על האב ועל הבן י"ד סי' רסא וכן צביב"ר"א שם וזכ"מ מכל ז' דהתפלה על הכתוב הוא בכבד והיינו דמלוא המים היתה שבת לרין להתחנך אלף הכרמז"ן סי' סי' על הפעול חס החיוב היה על הכתוב על הבן אלף על הכתוב על האב והיינו דמלוא המים היתה שבת לרין להתחנך אלף הכרמז"ן סי' סי' חייב שתיקיים הקהה חמסיס וכמו במילה שיש חיוב כהולד שיכא גיטול וכמו שכתב מ"ח ז"ל. בשם גרמ"ס ז"ל.

10. ברכת אברהם מגילה (יט)

ה' והרשב"א כמל למך קושיית המוס' בזה"ל, ולי נראה דכל שיער המלוא מדרבנן כמגילה והלל חמירא ומצות חנוך קילא טפי, והלכך לא מפיק, אבל ברכת המזון דעיקר דאורייתא, אלף שהחמירו לבית ולכביצה, החמירו בפחות משיעורו אשו שיעורו, אף קטן שהגיע לחנוך שהוא לחומרא להרגילו קודם זמנו, כדי שיהיה רגיל במצוות כשיגיע זמנו וכו', הלכך דינא הוא דמפיק ליה דחד גונא גינהו כנ"ל, ור' יהודה דשרי הכא היינו טעמא משום דאף הקטנים היו בספק והיינו דלא שמעינן ליה דפליג בקריאת ההלל ולא בפיסת שמע לקמן בפ' הקורא את המגילה דתנן קטן אינו פורס על שמע.

לע"נ ברוך בענדיש וברכה גרוס ע"ה

אליבא דהלכתא

מגילה דף י"ט

נסדר ע"י ר' אשר יעקב מילמן

ענין ב'- בענין אם צריך לקרות כולה בשאר מגילות

ענין א'- בענין מי שהוא בב' מקומי זמן במשך חנוכה

עמק ברכה ענין מגילות דף נה

ובתוס' הרא"ש (מגילה שם ד"ה בן כפר) בשם הר"י דשאני מגילה שאינו חייב בקריאתה רק יום אחד בשנה וכיון שקראה ביום הראוי לקריאה קיים המצוה ונפטר, לא כן נ"ח שחייב בהדלקתן משך שמונה ימים כל לילה החל מליל כ"ה בכסלו. לכן אם כי הדליק כבר נ"ח ליל מוצש"ק ליל ד' חנוכה בהיותו בעיר מעלכאן ויצא בזה יד"ח הדלקת נר בליל ד' של חנוכה, מ"מ הרי האיר היום אח"כ והוא יום ד' של חנוכה, ממילא כאשר תשקע החמה אח"כ הרי זה לגבי דידי' ליל ה' חנוכה עיי' לקמן (אות ו') ואף שע"י נסיעתו ממעלכאן לוואנקווער בכיוון מערב - מזרח יתקצר היום ונמצא כאשר תשקע החמה באמצע נסיעתו עדיין יום הוא משך מספר שעות כמעלכאן, אין בכך כלום כי שקיעת החמה וצאת הכוכבים חשיבא לילה לגבי כל הנמצאים במקום השקיעה וציאת הכוכבים. עיי' שו"ת בצל החכמה (ח"א סי' ל"א אות ח' ושם סי' ע"ח ע"ט) וכיון שכן חייב הוא להדליק ליל מוצש"ק בוואנקווער שהוא לו אז ליל ה' חנוכה. - ומ"מ בודאי שאין לו להדליק רק ד' נרות כדרך שמדליקין אותו לילה היהודים תושבי וואנקווער וכו'.

ובתוס' הרא"ש (מגילה שם ד"ה בן כפר) בשם הר"י שחולק על פרש"י ודעתו דכיון שכבר קראה בעירו כבר נפטר בכך וא"צ לחזור ולקרותה ליל י"ד ע"ש. גם הרב המאירי (שם ד"ה זהו ביאור) כ' על פרש"י שאין הדברים נראים לענין פסק ע"ש. הרי דכל שיצא ידי חובת מצוה דרבנן במקומו גם אם הולך אח"כ למקום אחר ובמקום ההוא נוהגת אותה מצוה רק בזמן שכבר הגיע לשם, פטור הוא מחיוב קיומה של אותה מצוה כיון שכבר קיימה בעירו לפני כן כמפורש בתוס' הרא"ש והמאירי. וזה אפי' במצוה דרבנן תמורה שהיא משום פרסומה דניסא. גם להתוס' אינו חייב לחזור ולקיימה רק יען יום הכניסה אינו עיקר זמן קיומה אלא י"ד, לכן ס"ל דיחזור ויקיימנה בעיקר זמנה ב"ד. וכאמור גם בזה חולקים בתוס' הרא"ש והמאירי ופוסטרים אותו מלחזור ולקרותה ב"ד אעפ"י שבראשונה לא קיימה בעיקר זמנה. - ועיי' גם שו"ת בצל החכמה (ח"א סי' ל"א אות א') בשם ח"י המאירי. מעתה בב"ד כיון שכבר קיים מצות הדלקת נ"ח של ליל ד' כמעלכאן בעיקר זמן חובת המצוה, שפיר מקום לחור שהוא פטור מקיומה כאשר יחול זמן חיובה בוואנקווער אפי' לדעת התוס' מגילה הנ"ל. ואעפ"י שמצוה משום פרסומי ניסא. ומ"מ לקושטא דמילתא נלענ"ד בס"ד שאין הנזון חזמה לראי' ובדוננו חייב לחזור ולהדליק

שו"ת בצל החכמה חלק ה סימן קב

אך בעיקר התקנה של קריאת ד' מגילות יש לעיין, אם צריך לקרותה כולה דוקא, כמגילת אסתר, או דסגי במה שקורין בענינין ואפי' בקריאת מקצתן יוצאין יד"ח. ונראה להביא ראיה לזה, מדפליגי גבי קריאת המגילה במגילה ד' י"ט מהיכן קורא אדם את המגילה ויוצא בה יד"ח ר"מ אומר כולה ר' יהודה אומר מאיש יהודי ר' יוסי אומר מאחר הדברים האלה רש"י אומר מבליה ההוא, ומפרש בגמ' טעם פלוגתייהו מדכתוב ותכתוב אסתר וגו' את כל תוקף ופליגי אם זה תוקפו של אשורוש או תוקפו של מרדכי או תוקפו של המן או תוקפו של גס, ואם נימא דבכל קריאת המגילה, השייכא לענין היום צריך לקרותה כולה, א"כ קשה, למה פליגי מהיכן הוא קורא, הלא לא גרע מגילת אסתר משאר המגילות שצריך לקרותן כולן. וע"כ מוכח מזה, דמטעם קריאת המגילה, שהוא מענין היום, סגי במה שקורין בענינין אפי' במקצתן, ורק במגילת אסתר, דיש חיוב מיוחד של פרסומא ניסא, בזה הוא דפליגי אם זה תוקפו של גס או תוקפו של אשורוש. אך יש לדחות, דפליגי מהיכן מתחיל עיקרה של מגילה, מכיון דכתבי ותכתוב את כל תוקף משמע דיש במגילה דברים שאינם מעיקר תוקפה ועל דבר; אבל בשאר המגילות כולן הם עיקר מתחילה ועד סוף. ונמצא לפ"ז, דגם במגילת אסתר כולם סוברים דצריך לקרות את כולה, אלא דפליגי מהיכן מתחלת עיקרה של מגילה.

ענין ג'- בענין בן עיר ובן כרך

משנה ברורה שם ס"ק יב'

בקצור נמנן. ומכל מקום למעשה אני מקבש מהקורא שלא יסמך עליו לענין ברכה ויען כפר"מגידים. ועין בשלש"גבורים ובבאר הגור"א שהעתיקו דברי הירושלמי לדעתא. שפיר עיר שעקר ידיתו בליל ט"ו ושלף לו לפרך נחתיב כאן (קא"פ):

לידע שלשה דברים: (א) דאם הוא שנה לצידי הפירות אפלו יום אחד, קרוי פרוז וקורא ב"ד¹⁸⁷, וכן אם הוא שנה למקטין אפלו יום אחד, קרוי מקף וקורא בט"ו. (ב) זמן קריאה (יד) הוא העקר ביום¹⁸⁸, וכן שנה בערי הפירות בהתחלת היום י"ד¹⁸⁹ קורא ב"ד, וכן קהאי גונא לענין מקטין ביום ט"ו. (ג) זמן קריאה שפוחב המחבר (טו) הינו זמן קריאת המקום שהוא בו עתה, לא זמן שצא משם, ועתה נבאר את הסעיף קטור בכל פרט בקני עצמו: כ"עיר שהלך לקרן, אם היה דעתו בעת נסיעתו¹⁹⁰ לחזור למקומו בזמן קריאה, רוצה לומר בזמן קריאה של ט"ו, דהינו משהאיר היום לא יהיה שם¹⁹¹ כי יחזור משם קדם אור היום, (טו) אף שלבסוף רואה שהוא מקרח להתעכב שם¹⁹² גם על יום ט"ו, מכל מקום אינו נקרא בשם מקף, וקורא ביום י"ד בהיותו בפרך; אכל אם בעת נסיעתו לא היה בפרך לחזור מן הפרך אלא לאחור זמן הקריאה, (יז) דהינו בבקר של ט"ו שאז כבר הוא זמן הקריאה, או חל עליו שם מקף וקורא עתה ביום ט"ו, (יח) ואפלו אם אחר-כך חזר לעירו ביום ט"ו קורא שם אם לא קרא מתחלה בפרך. ועתה נבאר הסעיף לענין אפן השני, דהינו בבן-פרך שהלך לעיר: אם היה דעתו בעת נסיעתו לחזור למקומו בזמן קריאה, דהינו שיחזור משם בליל י"ד קדם שיאיר היום דהוא זמן קריאה, ואף שלבסוף היה שנתעכב ולא חזר, קוראו במקומו דהינו ביום ט"ו; אכל אם לא היה בפרך בעת נסיעתו לחזור משם רק לאחור זמן קריאה דהוא ביום י"ד בבקר, חל עליו חובת הקריאה של העיר. וזהו שאמר המחבר קורא עם אנשי המקום אשר הוא שם' ונעל"פן אף שחזר באותו יום וקא לקרן, צריך (יט) לקרא באותו יום י"ד, דהוא נקרא 'פרו כ"י' וק"ב הש"י, דכל זה נדקא אם היה שם בעיר בתחלת היום¹⁹³, אכל (כ) אם חזר למקומו, שהוא כרך, קדם היום¹⁹⁴, לא מועיל מה שחשב מתחלה להיות בעיר בעת קריאת העיר: (יג) ואם הוא במקף וכו'. אפלו הוא מבני הפרךין (אליהו זוטא בשם כל"ב): ך (יד) יום ט"ו וכו'.

שו"ע או"ח תרפח' ס"ק ה'

ה' בן עיר שהלך לברך או בן כרך שהלך לעיר (ד) אם היה דעתו לחזור למקומו (י) (ט) וכן בזמן קריאה (ז) ונתעכב ולא חזר קורא במקומו (י) ואם לא היה ברעתו לחזור (י) אלא לאחור ז' זמן הקריאה קורא עם אנשי המקום שהוא שם: סנה (י) וכן (י) ואם הוא נמננר או נספיה קורא ביום ארבעה עשר כמו רוב העולם:

מהדורת דרוש שם מספר 21

(21) ושלא כדעת בעל העיטור שהביא הטור, שדוקא בבית הכנסת נקרא ציבור לענין זה, כי שם עיקר פירסום הנס (מחצה"ש ט"ק ח).

לע"נ ברוך בענדיט וברכה גרוס ע"ה

אליבא דהלכתא

מגילה דף י"ט

נסדר ע"י ר' אשר יעקב מילמן

ענין ד' - בענין מגילה הכתובה בין הכתובים

חכמת שלמה

הלכות נדרים סי' רי"ז שם הארכתי בביאור לשון השי"ס דב"מ הג"ל ודו"ק: (סעיף ח') אין קורין בציבור במגלה הכתובה בין הכתובים וכו'. נ"ב הנה כן הוא לשון הרמב"ם בפ"ב דמגלה וכן הוא לשון הטור אם קרא בה היחיד וכו'. והנה לכאורה סתרי דבריהם אהדרי שממ"ש אין קורין בה בציבור בע"כ הוי הכוונה להוציא הרבים י"ח ואם כן משמע הא כל שאינו צבור אף שהם ט' ואחד קורא לכולם כשרה ואח"כ כתבו אבל היחיד קורא בה ויוצא י"ח משמע דוקא הקורא בעצמו יוצא י"ח אבל להוציא את חבריו אף שלא בציבור לא מהני והמה דברים סותרים. והנה ברמב"ם וש"ע היה אפשר לוי' כן כיון דהם כתבו אבל היחיד קורא בה משמע אפי' לכתחלה. אם כן י"ל ג' חילוקים דברב דבעיבור דאפי' בדיעבד לא יצא יחיד לעצמו קורא בה לכתחלה אבל יחיד להוציא אחרים תחלה לא יקרא דגורין אטו צבור וביעבד יצא כיון דאינן ציבור. אך זה י"ל בהרמב"ם דס"ל דיחיד קורא בה לכתחלה. אבל מה נעשה ללשון הטור שכתב ואם היתה מחוברת עמהם וקרא בה ביחיד יצא הרי דנקט לשון דיעבד משמע הא לכתחלה אף יחיד בעצמו אינו יוצא. וא"כ קשיא דבריו אהדרי ותחלה נקט יחיד קורא בה משמע דוקא הקורא לעצמו אבל להוציא חברו לא יצא ואח"כ נקט דוקא צבור משמע הא ביחידות אחר מוציא וכו' וצ"ע לכאורה. ומה שהיה נראה לי ליישב זה נראה דמכאן יהיה מוכח מה שמפלה המג"א לעיל סי' תרפ"ט סק"י אם ביחיד אחד מוציא חברו אף הבקי

שו"ע או"ח תרצ"א ס"ק ח'

נראה שהקורא והקופה קשופים נחד, ובמשהו סגי: ח' אין קורין (ט) *בציבור במקלה הקתובה (ג) בין הכתובים, ואם קרא לא יצא, *אלא אם כן היתה (כד) *יתרה על שאר היריעות או תפנה כדי שיהא לה תפן: אכל *היחיד קורא בה ויוצא י"ח או יתרה ויוצא בה י"ח חוקתו, ודוקא קשהא בתובה בגליון קספרי-תורה: ט' *מגלה (כה) *שהיא (ט) נקודה, וכן אם קמב פה פדה

משנה ברורה שם ס"ק כג'

לשער היריעה קאלו נחלק לארבעה חלקים: ח (כג) בין הכתובים. השעם, דלא הוי (כח) פרסומי נפא, דמתניו פקורא פסקרא, משום הכי ביחיד פשר דבלאו הכי ליכא פרסומי. וכל פי עשרה (כז) מקרי צבורים: (כד) יתרה וכו'. הינו, (כג) שהיתה א

ענין ה' - בענין לשמוע מחרש שוטה וקטן

שו"ע או"ח תרפ"ט ב'

ב' יאחד הקורא ואחד השומע מן הקורא יצא ידי חובתו, והוא שישמע ממי שהוא חייב בקריאתה. לפיכך (א) אם היה הקורא ג' דהרש או ד' הקטן או שוטה, השומע ממנו (ג) [ג] לא יצא.

באר היטב שם

(3) לא יצא. ונ"מ פסק דהשומע מן המרש יאל נדיעבד, וכ"מ בגמרא:

ביאור הגר"י שם

מכשיר, קשה כו' וי"ל כו': [ד] [סעיף ב] חרש. בנוסחת הכל בו [סימן מה ד, ג] לא כתב חרש ברמב"ם [מגילה א, ב], וכן בנוסחא שלפנינו, וכן בארחות חיים [הלכות מגילה סימן ג]. ועיין מ"א [ס"ק ג], וכן הוא בירושלמי שם [מגילה פ"ב הלכה ה] אמר רב מתנא דרבי יוסי היא כו', רב חסדא אמר לית כאן חרש, באשגרת לישנא היא מתנייא: [ה] ויש אומרים שהנשים. תוספתא שם [פ"ב הלכה ד]

שערי תשובה

(ב) לא יצא. עיין באר היטב. ועיין בשבות יעקב חלק (ג) [ב] סימן ל"ג שכתב שם שקשה להקל כהב"ח נגד משמעות הראשונים. ועיין שם שכתב באחד שכבודו אזניו משמוע אלא אם כן צועקים מאוד בקול רם או שומע, וקרא המגילה לפני הציבור בקול בינוני, שנראה שהוא עצמו לא השמיע לאזנו, אע"פ כן יצאו הציבור בקריאה זו. דהרש גמור לא הוי, כיון ששומע אם צועקים, כמו שכתב הרא"ש בתשובות כלל פ"ה סימן (י"ב) [ג], ובסימנים [במפתחות] שם. ובפרי חדש הלכות גיטין [אה"ע] סימן קכ"א [אות טז] כתב דאף שאינו שומע רק כשמדברים עמו בקול רם ע"י מין חצוצרות וכיוצא בזה, מכל מקום לא מיקרי חרש. וגם אין לחרש בשביל שלא השמיע לאזנו, משום דמוכח מסתירת הפוסקים מקריאת שמע למגילה כמבואר בבית יוסף [עמוד תרנה ד"ה ומ"ש], דיש חילוק בין לא השמיע לאזנו לחרש (ומה שכתבו הב"י שם והב"ח עמוד תרנה ד"ה חרש, דחוק מאוד). ונראה, דדוקא חרש שאין ראוי להשמיע לאזנו, וכיון ששמע מפי [מין] שהוא אינו חייב בקריאה לא יצא, מה שאין כן זה שיכול לשמוע ע"י קול רם וחייב בקריאתה, גם השומעים ממנו בקול בינוני יצאו, ע"ש. ונראה דהוא עצמו יש לומר גם כן דיצא אע"פ דלא השמיע לאזנו, דהא מכל מקום בר קריאה הוא, וכיון שהוא עצמו הקורא, יצא ידי חובתו בקריאה אע"פ שלא השמיע לאזנו, כמו בקריאת שמע [סימן סב סעיף ג] דקרא ולא השמיע יצא, וקריאה כשמיעת אחרים ממנו דמי, דאע"ג דאחרים שמעו והוא לא שמע, מכל מקום יצא בקריאה לעצמו. ועיין לעיל סימן ס"ב [שם]: